

Μηνιαία ηλεκτρονική έκδοση του Πανελληνίου Σωματίου Θεάτρου Σκιών
Περίοδος Γ' Τεύχος 72 Σεπτέμβρης 2013

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ - ΕΝΤΕΥΚΤΗΡΙΟ

Έναρξη:
Σάββατο 5 Οκτώβρη 2013

Για άλλη μια χρονιά, θα λειτουργήσει «εργαστήριο» - Εντευκτήριο στα γραφεία του Πανελληνίου Σωματείου Θεάτρου Σκιών, το πρώτο Σάββατο κάθε μήνα (εκτός των περιόδων γιορτών και καλοκαιριού).

- Η αρχή θα γίνει το **Σάββατο 5 Οκτώβρη 2013** και ώρες **11:00** έως **13:00**.
- Και φέτος το εργαστήρι θα λειτουργήσει πιο συγκροτημένα και με **ΚΑΝΟΝΕΣ**:
- Θα υπάρξουν: 1) Εγγραφές, 2) Απουσίες, 3) Θεματολογία.

Διευκρινιστικά:

Για να λάβει κάποιος μέρος στα εργαστήρια, δεν είναι ανάγκη να είναι μέλος του Σωματείου ή να έχει την «νόμιμη» ηλικία (18 ετών). Θα πρέπει όμως όλοι να εγγράφονται και να είναι συνεπείς στις παρουσίες τους και στο ωράριο του εργαστηρίου. Ο ενδιαφερόμενος που δεν θα παρουσιαστεί σε 6 ώρες εργαστηρίου (3 συναντήσεις), **θα χάνει** το δικαίωμα παρακολούθησης.

Τα εργαστήρια θα πραγματοποιούνται με την παρουσία **τριών τουλάχιστον εγγεγραμμένων**.

Η θεματολογία θα εξαρτηθεί από τις προτάσεις που θα κάνουν οι ενδιαφερόμενοι κυρίως την πρώτη ημέρα λειτουργίας (το Σάββατο 5 Οκτώβρη 2013).

Στην περίπτωση αναβολής 2 συνεχόμενων εργαστηρίων, η λειτουργία τους **θα αναστέλλεται**.

(Από το Δ.Σ. του Σωματείου)

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ
ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΚΙΩΝ

Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ ΜΑΣ

Μηνιαία ηλεκτρονική έκδοση του Πανελληνίου Σωματείου Θεάτρου Σκιών
Τζωρτζ 6 Αθήνα 106 77 Τεύχος 72 Σεπτεμβρης 2013

Εξώφυλλο: Πάνος Καπετανίδης, Διόρθωση κειμένων: Θωμάς Αθ. Αγραφιώτης
ΕΚΔΟΤΗΣ: Πάνος Β. Καπετανίδης Τηλέφωνο: 210 46 16 664

Λογότυπο: Αλέξανδρος Αλιμπέρτης

«ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ ΕΝΟΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗ»

του Θωμά Αθ. Αγραφιώτη

Νουβέλα βραβευθείσα από την «Πανελλήνια Ένωση Λογοτεχνών»

Ζ) «Στο Νησί των Κατεργαριών»

Κάπου-κάπου, ανάμεσα στις ταινίες των οποίων κείχα αναλάβει τη διεύθυνση παραγωγής, αφιέρωνα και ένα μεγάλο χρονικό διάστημα για τον Καραγκιόζη. Παραστάσεις, κατασκευή φιγούρας, ηχογραφήσεις και συγγραφή. Τα ηρωικά έργα, σιωπηρά και ανεπίσημα, είχαν μπει «στο ψυγείο» από τη νέα τάξη πραγμάτων, ως ύποπτα για τα κοινωνικά τους φρονήματα και για τους αντάρτικους συμβολισμούς των ηρώων του βουνού. Οπότε θα έπρεπε να αφοσιωθούμε αναγκαστικά στις κωμωδίες και στις λαογραφικές παραστάσεις. Από όλα αυτά τα έργα, ξεχώριζα ανέκαθεν τον «Καραγκιόζη Πλοίαρχο στο Νησί των Κατεργαριών», διότι αυτό

το έργο παρέπεμπε στην ηπειρώτικη σχολή του ηρωικού Θεάτρου Σκιών και κυρίως στο δάσκαλο του πατέρα μου, τον **Ρούλια**. Ο Ρούλιας ήταν ένας από τους εισηγητές των ηρωικών έργων στον μπερντέ και δεν είχε ποτέ ιδιαίτερες παρτίδες με την κωμωδία, στην οποία όμως διέπρεψε χάρη σε ένα φουστανελοφόρο που μεταλλάχτηκε από πολεμιστής των ηπειρώτικων έργων σε κωμικό ήρωα του νεοελληνικού Θεάτρου Σκιών. Ο λόγος φυσικά για τον ορεσίβιο τσέλιγκα Μπαρμπαγιώργο, ο οποίος είναι ο πραγματικός πρωταγωνιστής του «Πλοίαρχου», μαζί βεβαίως με τον Καραγκιόζη. Ο πατέρας μου τακτικά μου μιλούσε για το έργο αυτό, το οποίο το είχε ταυτίσει με τον Ρούλια, λόγω του Μπαρμπαγιώργου:

- Καραγκιόζη, θα σου πω ένα αίνιγμα! Αν δεν το λύσεις, θα σου πάρω το καράβι και θα σε κάνω σκλάβο! Άκουσέ το λοιπόν. Εσύ που ξέρεις τα πολλά κι ο νους σου κατεβάζει, χίλια καντάρια σίδηρο πόσες βελόνες βγάζει; Ξύνεις το κεφάλι σου, ε; Δεν θα το λύσεις!

- Σταμάτα, βρε γρουσουζή! Θα μου σπάσεις κανένα ελατήριο της επιστήμης! Λοιπόν! Όσες κλωστές και βελονιές έχει ένα φουστάνι, χίλια καντάρια σίδηρο τόσες βελόνες βγάνει!

- Μπράβο σου, Καραγκιόζη! Έλυσες το αίνιγμα!

- Άκουσε τώρα και το δικό μου! Εσύ που ξέρεις τα πολλά κι ο νους σου κατεβάζει, χίλια καντάρια λάχανο πόσους ντολμάδες βγάζει;

- Δεν το γνωρίζω αυτό!

- Κρατάω τότε το καράβι. Μπάρμπα! Κέρνα συ ένα τσάι στον κύριο!

- Ίλια ιδού, άτιμου, που πήγεις να μας ξαπατήσεις! Θα σι σφιντιλίσου κατάχαμα! Θα σιαφαλουκούψου! Θα σπιτάξου όλ' τη μυτιά ούξου!

Ο Καραγκιόζης αυτοπιτλοφορείται πλοίαρχος και ξεκινάει με το καράβι του για μέρη μακρινά. Απαιτεί μόνο να έχει τον Μπαρμπαγιώργο για λοστρόμο του πληρώματος. Στην ερώτηση του Χατζηαβάτη για το αν ξέρει από θάλασσα, ο

Καραγκιόζης απαντά: «Δεν ξέρω από θάλασσα; Μα σε ό,τι πάω να κάνω, πάντα θάλασσα τα κάνω». Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους όμως, πέφτουν σε τρικυμία και ναυαγούν σε ένα νησί με πονηρούς «κατεργαράιους», οι οποίοι επιχειρούν να αρπάξουν το καράβι του Καραγκιόζη με μπαμπεσιές. Αρχηγός των παραπάνω απατεώνων είναι ο Δάσκαλος, η παγίδα του οποίου όμως θα γίνει μπούμερανγκ για τον ίδιο χάρη στην εξυπνάδα του Καραγκιόζη, ενώ η μυϊκή

δύναμη του Μπαρμπαγιώργου θα αποτελειώσει τις όποιες τελευταίες προσδοκίες των κατεργαράιων. Πρόκειται για μια παλιά κωμωδία με ρίζες από τη σχολή του Ηπειρώτικου Καραγκιόζη, με επιρροές από το κουκλοθέατρο, με τις διορθωτικές επεμβάσεις του Μίμαρου και με τον πρωταγωνιστικό ρόλο του Μπαρμπαγιώργου, έτσι όπως τον επέβαλε ο Ρούλιας. Λεγόταν επίσης ότι υπάρχουν επιρροές από τον «**Εμπορο της Βενετίας**» ή από ιστορίες που διηγείται, σε χρόνο ανύποπτο, το ινδικό έπος «**Mahabharata**», αν και την τελευταία θεώρηση θα τη χαρακτήριζα μάλλον υπεραπλουστευμένη και αβάσιμη. Αυτό όμως που με προβλημάτιζε πιο πολύ δεν ήταν τόσο η σχέση του «Πλοίαρχου» με τα ινδικά έπη, όσο η ευρύτερη σχέση του Καραγκιόζη και του νεοελληνικού Θεάτρου Σκιών με την ασιατική τέχνη και ειδικότερα με το ασιατικό Θέατρο Σκιών της Ινδίας, της Ινδονησίας και κυρίως της Κίνας. Οι φίλοι μου από τα παλιά, με τις αριστερές τους πεποιθήσεις, για το ζήτημα αυτό ήταν κάθετοι: «*Είναι απλό, σύντροφε! Ο Καραγκιόζης και οι σκιές ήρθαν εδώ από την Κίνα μέσω των Τούρκων*».

Ο διεθνιστικός τρόπος σκέψης που είχαμε ήδη καλλιεργήσει εδώ και πολλά χρόνια, είχε πλέον ριζώσει μέσα μας για όλα τα θέματα. Ήταν όμως και ο σωστός για όλα τα ζητήματα; Μήπως φτάναμε στο άλλο άκρο και χάναμε την ουσία; Θυμόμουν τις συζητήσεις με τον πατέρα μου για το θέμα της καταγωγής του Καραγκιόζη και τις σχετικές ζυμώσεις στο μυαλό μου και απαντούσα: «*Και αν το Θέατρο Σκιών προϋπήρχε στην ανατολική Μεσόγειο από την αρχαιότητα; Ή αν ο Καραγκιόζης είχε ρίζες αριστοφανικές και βυζαντινές;*». Θέτοντας αυτό το ερώτημα, άκουγα τις ειρωνικές προσβολές της μορφής: «*Αυτά είναι εθνικισμοί, σαν το βιβλίο του Μπίρη. Σοβινιστικές υστερίες. Τι πειράζει, αν ο Καραγκιόζης και το θέατρό του μας ήρθαν από την Τουρκία;*», για να αρχίσουν τα χάχανα. Η

προσπάθειά μου να τους πείσω, προσέκρουε στο δίλημμα για το αν ένας αριστερός δικαιούται να εκφράζει «εθνικιστικές» θέσεις. Μα είμαι τελικά εθνικιστής, επειδή προσπαθώ να βρω μια αλήθεια που να ταιριάζει με τα συμφέροντα της πατρίδας μου; Και ποια είναι τα όρια του πατριωτισμού με τον οποίο εθνικισμός; Τελικά, είναι κακό ένας δηλωμένος αριστερός να εκφράζει πατριωτικές θέσεις; Και άραγε ποιος ορίζει τον «πατριωτισμό»;

Οι πολιτικές ιδεολογίες κλωθογύριζαν στο κεφάλι μου ποτισμένες με την τέχνη του ξυπόλυτου. Είναι τόσο κακό που είμαι αριστερός και βροντοφωνάζω την ελληνική καταγωγή του Καραγκιόζη; Δηλαδή για να δηλώσω την ελληνική προέλευση του Θεάτρου Σκιών, πρέπει να δηλώσω **εθνικιστής** ή **δεξιός**; Γιατί ένα τέτοιο μπερδεμα να μπολιάζει τα αριστερά κινήματα; Πώς μπερδευθήκαμε έτσι; Πρόκειται για ένα είδος διαστροφής που σίγουρα δεν υπόσχεται κάτι καλό για το μακροπρόθεσμο ρόλο της ελληνικής αριστεράς. Αυτή η σύγχυση επιβεβαιώθηκε με ένα σωκρατικό διάλογο που έκανα με έναν ιδιαίτερα επιθετικό αριστερό ομοϊδεάτη μου:

- Για πες μου! Ο Καραγκιόζης... είναι Έλληνας;

- Όχι!

- Τι είναι τότε, λοιπόν; Τούρκος, ε; Τούρκος; Για λέγε!

- Βασικά, είναι Οθωμανός!

- Άρα Τούρκος!

- Άλλο Τούρκος και άλλο **Οθωμανός**! Στις αυτοκρατορίες υπάρχει πανσπερμία λαών. Οι υπήκοοι της οθωμανικής αυτοκρατορίας δεν ήταν όλοι Τούρκοι. Ήταν και Έλληνες και Αρμένιοι και Εβραίοι και, και, και. **Ο Καραμανλής** π.χ. γεννήθηκε το 1907, στην οθωμανική επικράτεια και ως Οθωμανός υπήκοος. Δεν ήταν όμως Τούρκος.

- Ναι! Σωστό αυτό...

- Ο Καραγκιόζης είναι επίσης και **Βυζαντινός**, διότι η οθωμανική αυτοκρατορία, μετά από το 1453, είναι η συνέχεια του Βυζαντίου!

- Δηλαδή λες ότι ο Καραγκιόζης είναι Έλληνας;

- Όχι απαραίτητα, διότι οι υπήκοοι του Βυζαντίου δεν ήταν όλοι Έλληνες. Ήταν και Σλάβοι και Αρμένιοι και Εβραίοι και, και, και.

- Σωστό αυτό, αλλά...

- Τι αλλά;

- Μα το Βυζάντιο ήταν ελληνικό και στη γλώσσα και στον πολιτισμό!

- Συ είπας!

Στο επόμενο τεύχος: Η) «Αμέρικα-Αμέρικα»

**Ηρωικό έργο
σε τέσσερις πράξεις,
με τρεις αλλαγές σκηνικών
και 25 φιγούρες**

Λίγα λόγια για το έργο:

Η ιστορία του Αλή Πασά και της Κυρά-Φροσύνης έχει παιχτεί και κατά τα πιο παλιά χρόνια στη σκηνή του νεοελληνικού λαϊκού Θεάτρου Σκιών. Είναι γνωστή ως παραδοσιακό έργο, από αυτά που μεταλαμπαδεύονταν από στόμα σε στόμα, σαν τις ιστορίες των παλιών λαϊκών παραμυθάδων. Είναι γνωστή επίσης και από τα φυλλάδια που κυκλοφορούσαν με γραπτές παραστάσεις Καραγκιόζη από την περίοδο του Μεσοπολέμου και εξής.

Το έτος 1973, οι εκδόσεις «Άγκυρα» κυκλοφόρησαν ένα βιβλίο με τίτλο: «Ο Καραγκιόζης: Η ιστορία

μιας αξεπέραστης μορφής του Θεάτρου Σκιών- οι σημερινοί καραγκιοζοπαίχτες». Το βιβλίο αυτό περιελάμβανε και 12 παλιές και «σπάνιες κωμωδίες-εικονογραφημένες» από τις πολλές ιστορίες των φυλλαδίων, κάτι το οποίο όμως δεν ήταν απολύτως ακριβές, μια και αρκετές από αυτές τις ιστορίες ανήκαν στην κατηγορία των ηρωικών και όχι της κωμωδίας. Μια από αυτές τις ιστορίες, λοιπόν, η δωδέκατη και τελευταία συγκεκριμένα, ήταν και το ηρωικό έργο «Ο Καραγκιόζης, ο Αλή Πασάς και η Κυρά-Φροσύνη». Όπως όμως συνέβη και με το παραδοσιακό έργο, έτσι και αυτή η γραπτή εκδοχή του Ιωάννη Μουστάκα, έδινε μεγάλη έμφαση στις μάχες.

Η παρούσα εκδοχή του Στράτου Πασχαλίδη διαφοροποιείται από τις ήδη υπάρχουσες, (δηλαδή από την παραδοσιακή και από τη γραπτή του Μουστάκα), καθώς με την ανατρεπτική της κατάληξη πλησιάζει πολύ περισσότερο στα πιο στατικά αλλά πολύ ποιητικότερα μοτίβα του Κατσαντώνη, του Διάκου και του Γρηγορίου του Ε', παρά στα εντυπωσιακά μεν, αλλά και πιο τετριμμένα, μοτίβα των μαχών, με τις οποίες μάχες κορυφώνονταν η δράση στις πιο παλιές εκδοχές της Φροσύνης και πολλών ακόμα παλιών ηρωικών έργων.

Είναι σαφείς οι επιδράσεις του συγγραφέα και από την κινηματογραφική μεταφορά της ιστορίας του Αλή Πασά και της Φροσύνης από το σκηνοθέτη Γρηγόρη Γρηγορίου με τη «Λίμνη των Στεναγμών», η οποία γυρίστηκε στα 1959 (με τους Τζαβαλά Καρούσο & Ειρήνη Παππά), την ίδια περίπου εποχή με το λιγότερο γνωστό φιλμ του Στέφανου Στρατηγού «Ο Αλή Πασάς και η Κυρά-Φροσύνη», με

τους Διονύση Παπαγιαννόπουλο & Γκέλυ Μαυροπούλου. Χάρη, όμως, κυρίως στο θαυματουργικό κλείσιμό της, η εκδοχή αυτή του Πασχαλίδη ξεχωρίζει τόσο από τις άλλες παραστάσεις, όσο και από το συγκεκριμένο φιλμ.

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΙΚΟ: Δεξιά το Σαράι του Αλή Πασά και αριστερά το αρχοντικό της Κυρά-Φροσύνης

ΦΩΤΙΣΜΟΣ: Κανονικός

ΜΟΥΣΙΚΗ: Το τραγούδι του Χατζηαβάτη

Σκηνή 1η

Γερόντισσα: (Βγαίνει από τα αριστερά, την ώρα που ακούγεται το τραγούδι του Χατζηαβάτη) Αχ! Χατζηαβάτη, πουλάκι μου, μερακλής είσαι σήμερα, καρδούλα μου!

Χατζηαβάτης: Ε! Γερόντισσα, τι να κάνω, αποφάσισα πως όσο και να στεναχωριέμαι, η δουλειά δεν προχωράει. Εσύ τι κάνεις; Πώς είναι η υγεία σου;

Γερόντισσα: Καλά! Καλά όλα, Χατζηαβάτη! Κούραση, βρε αγόρι μου!

Χατζηαβάτης: Μόνη σου κάνεις τις δουλειές;

Γερόντισσα: Ναι! Μόνη μου τις κάνω... Ε! Βοηθάει λίγο και η κυρά, αλλά τις περισσότερες τις κάνω εγώ. Θέλω να την έχω στα όπα-όπα την κυρά μου! Δεν είναι καμία του πεταματού. Έχει στέρνες με φλουριά...

Χατζηαβάτης: Και ειδικά τώρα, που έμεινε χήρα, έγινε πλέον η αρχόντισσα του τόπου μας... Αμ από μόρφωση; Από ομορφιά; Ένας άγγελος είναι η κυρά σου, γερόντισσα!

Γερόντισσα: Βρε Χατζηαβάτη, θα με κάνεις ένα θέλημα;

Χατζηαβάτης: Ό,τι θέλεις, γερόντισσα! Πες μου...

Γερόντισσα: Πήγαινε, μπε αγόρι μου, να με φέρεις έναν άνθρωπο να με βοηθάει, να με κάνει τις εξωτερικές δουλειές και λίγο στη λάντζα να βάζει ένα χεράκι και η κυρά μου θα τον πληρώνει καλά!

Χατζηαβάτης: Έχω τον καταλληλότερο άνθρωπο για αυτήν τη δουλειά, γερόντισσα, και μάλιστα είναι και οικογενειάρχης! Καλό θα κάνουμε σε αυτόν και την οικογένειά του!

Γερόντισσα: Άντε, λοιπόν, να τον φέρεις και θα τον δει η κυρά μου. Να! Πάρε και αυτά τα φλουριά. Με είπε

η κυρά μου να στα δώσω για τη μεσιτεία σου!

Χατζηαβάτης: (Παίρνει τα φλουριά) Να είστε καλά και εσύ και η κυρά σου, γερόντισσα! Πάω να τον φέρω αμέσως. Εδώ πιο κάτω μένει!

Γερόντισσα: Στο καλό! Ώρα καλή, παιδί μου! (Μπαίνει στο αρχοντικό)

Χατζηαβάτης: Ωραία! Έδωσε ο καλός Θεούλης και σήμερα να βγάλω ένα μεροκάματο. Οι καιροί είναι δύσκολοι, μα ευτυχώς υπάρχουν ακόμα άνθρωποι που αναζητούν τη μεσιτεία μου. Εμ, βέβαια! Τόσα χρόνια, έχω φτιάξει καλό όνομα στην αγορά! Τώρα, όμως, πού να είναι αυτός ο μούργος ο Καραγκιόζης; Για να προχωρήσω να δω, μήπως τον βρω πουθενά. (Προχωράει)

Σκηνή 2η

Καραγκιόζης: (Βγαίνει από τα αριστερά) Βρε! Ο Χατζατζάρης!

Χατζηαβάτης: Καλημέρα, ματάκια μου!

Καραγκιόζης: (Του δίνει ένα χαστούκι) Καλημέρα, φρυδάκια μου!

Χατζηαβάτης: Βρε! Καλημέρα λες και σφαλιάρα δίνεις;

Καραγκιόζης: Σε κερνάω καφέ, πριν μου πεις καλημέρα, μαλαγάνα!

Χατζηαβάτης: Καραγκιόζη μου! Και ό,τι σε έψαχνα, για να σε βρω.

Καραγκιόζης: Για ποιο λόγο;

Χατζηαβάτης: Την ξέρεις, εδώ στην πόλη μας, την αρχόντισσα;

Καραγκιόζης: Την ξέρω! Ποια είναι;

Χατζηαβάτης: Βρε! Για την Κυρά-Φροσύνη σου λέω!

Καραγκιόζης: Και τι με θέλει, ρε μαλαγάνα;

Χατζηαβάτης: Έστειλε τη βάγια της να βρει έναν άνθρωπο, για να τη βοηθάει στις δουλειές του σπιτιού και εγώ σκέφτηκα να της στείλω εσένα, ματάκια μου!

Καραγκιόζης: Και καλά έκανες, ρε Χατζατζαράκο! Έχω πολύ καιρό να κάνω κανένα μεροκάματο και τα παιδάκια μου πεινάνε τα καημένα!

Χατζηαβάτης: Ναι, αλλά για να σε πάω, θέλω τα χέρια σου να είναι καθαρά!

Καραγκιόζης: Κάθε μέρα τα πλένω, ρε μαλαγάνα!

Χατζηαβάτης: Δεν με κατάλαβες! Εννοώ ότι θέλω να είσαι τίμιος, γιατί το σπίτι που θα σε πάω, είναι γεμάτο με πράγματα ακριβά! Θέλω δηλαδή όταν δεις τα ασημικά...

Καραγκιόζης: Τύλιγμα στην εφημερίδα και πούλημα στο Μοναστηράκι.

Χατζηαβάτης: Ε! Βρε, δεν είσαι άνθρωπος εσύ να μιλήσει κανείς σοβαρά μαζί σου! Άντε! Έλα και χτύπα την πόρτα εδώ του αρχοντικού!

Καραγκιόζης: Εδώ μένει η κυρά;

Χατζηαβάτης: Ναι! Στο είπα, ματάκια μου! Είναι πολύ πλούσια! (Χτυπάει την πόρτα)

Καραγκιόζης: Ε, ρε μανούλα μου!

Σκηνή 3η

Φροσύνη: (Βγαίνει) Καλώς τους, τους κύριους! Χατζηαβάτη! Ποιος καλός

άνεμος σε φέρνει στο φτωχικό μου;

Χατζηαβάτης: Σας έφερα τον άνθρωπο που ζητήσατε, κυρά μου!

Φροσύνη: Εσείς είστε;

Καραγκιόζης: Ολόκληρος!

Φροσύνη: Τα μούτρα σας είναι σαν του συγχωρεμένου του σκύλου που μας ψόφησε!

Καραγκιόζης: Α, στο καλό, βρε παλιοκατσικά!

Χατζηαβάτης: Εμένα, κυρά μου, με θέλετε κάτι άλλο;

Φροσύνη: Όχι, Χατζηαβάτη, μπορείς να πηγαίνεις και σε ευχαριστώ πάρα πολύ! (Ο Χατζηαβάτης φεύγει)

Χατζηαβάτης: Φεύγω! Αντίο!

Καραγκιόζης: Να σου βγουν τα μάτια και τα δύο!

Φροσύνη: Πώς σε λένε, χρυσέ μου;

Καραγκιόζης: Με λένε Ζούλη!

Φροσύνη: Ζούλη;

Καραγκιόζης: ΚΑΡΑΓΚΙΟ-ΖΟΥΛΗ!

Φροσύνη: Έχεις πολύ ωραίο όνομα και γλυκό.

Καραγκιόζης: Το πασαλείφω με μαρμελάδα κάθε πρωί, κατάλαβες;

Φροσύνη: Πολύ ωραία!

Σου εξήγησε ο Χατζηαβάτης τι θα κάνεις;

Καραγκιόζης: Μάλιστα, κυρά μου! Θα βοηθάω στο σπίτι θα είμαι επί των εσωτερικών και επί των εξωτερικών! Αλλά μου είπε και ότι μόλις με δεις, θα με ρωτήσεις, αν πεινάω! Αλλά εσύ μπα!

Φροσύνη: Πεινάς, χρυσέ μου;

Καραγκιόζης: Αν πεινάω, λέει; Μάγια μου έκανες, καρβέλα, και μουρλάθηκα για σένα! Από πέρυσι του Λαζάρου και φέτος Λάζαρος χρόνος, έχω να φάω. Η κοιλιά μου κάνει σαν ταμπούρλο, κικιρίτσα μου!

Φροσύνη: Καλέ, έλα μέσα να σε φιλέψω και να γνωρίσεις και τη γερόντισσα. Είναι η παραμάννα μου. (Μπαίνουν μέσα)

Σκηνή 4η

Χάμκω: (Βγαίνει από το σαράι με τον Μουχτάρ) Τι θα γίνει, Μουχτάρ; Θα συνεχιστεί για πολύ ακόμα το παιχνιδάκι σου με την γκιαούρισσα τη Φροσύνη; Ήθελα να ήξερα τι της βρίσκεις πια!

Μουχτάρ: Δεν καταλαβαίνω τι εννοείς, Χάμκω! Έχω βαρεθεί τις υστερίες σου!

Χάμκω: Δεν καταλαβαίνεις, ε; Όταν ο πατέρας μου, ο Ιμπραήμ Πασάς, θα έχει τη λεπίδα από το γιαταγάνι του στο λαιμό σου και εσύ θα παρακαλές για έλεος, τότε θα σου πω εγώ! Γιατί ένα να θυμάσαι! Ο Ιμπραήμ ξέρει να εκδικείται για την ΚΟΡΗ του! (Ο Μουχτάρ γυρνάει και περπατάει προς το αρχοντικό της Φροσύνης) Πάλι σε αυτήν πας;

Μουχτάρ: Πήγαινε και κάτσε στον οντά σου και άσε με ήσυχο πια, Χάμκω! (Χτυπάει την πόρτα του αρχοντικού)

Χάμκω: Αυτό να το θυμάσαι καλά, Μουχτάρ! (Φεύγει)

Σκηνή 6η

Φροσύνη: (Από μέσα) Καραγκιόζη! Χτυπάει η πόρτα!

Καραγκιόζης: (Από μέσα) Μα την έκλεισα, κυρά!

Φροσύνη: (Από μέσα, δυνατά) Πήγαινε να δεις ποιος είναι, σε παρακαλώ!

Καραγκιόζης: Αμέσωωωωωω (Βγαίνει και πέφτει πάνω στον Μουχτάρ) Ωχ! Με το μπαρντόν, καλόπαιδο!

Μουχτάρ: Τι κάνεις εσύ μέσα στο σπίτι αυτό;

Καραγκιόζης: Και ποιος είσαι του λόγου σου που ρωτάς;

Μουχτάρ: Εγώ είμαι ο Μουχτάρ, ο γιος του Αλή του Τεπελενλή! Εσύ ποιος είσαι του λόγου σου;

Καραγκιόζης: Εγώ είμαι εδώ, εσωτερικός και εξωτερικός! Κατάλαβες;

Μουχτάρ: Όχι!

Καραγκιόζης: Δεν κατάλαβες; Μωρέ, δεν κάνουν τα γαλόνια τον άνθρωπο. Εγώ είμαι εδώ και βοηθάω!

Μουχτάρ: Α! Πολύ ωραία! Μασαλά!

Καραγκιόζης: Μπα!

Μουχτάρ: Τι μπα;

Καραγκιόζης: Από την ώρα που ήρθα, λίγο φωμοτύρι μόνο μου έχουν δώσει! Φαντάσου να μην ήταν αρχόντισσα η κυρά μου, τι θα έτρωγα! Και τι γυρεύεις του λόγου σου εδώ, παρακαλώ;

Μουχτάρ: Θέλω να μιλήσω στην κυρά σου! Φώναξέ την, σε παρακαλώ πολύ!

Καραγκιόζης: Μάλιστα! (Μπαίνει μέσα, τρέχοντας)

Συνεχίζεται

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΜΟΛΙΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ ΤΟ ΝΕΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΛΕΥΤΕΡΗ ΧΑΨΙΑΔΗ: «ΕΝΑΣ ΑΛΗΤΗΣ ΑΓΓΕΛΟΣ» (εκδόσεις «ΓΡΑΦΙΣ»)

«Ήρθε η ώρα του Λέλου. Στάθηκε μπροστά στον Άγιο Πέτρο, με έναν αόριστο φόβο, σχεδόν τρέμοντας.

- Πώς λέγεσαι; τον ρώτησε ο κλειδοκράτορας του Παραδείσου.

- Λέλος. Λέλος Αθάνατος.

Ο Άγιος χτύπησε το όνομά του στο κομπιούτερ του (ένα Laptop τελευταίας τεχνολογίας) κι αυτό έβγαλε φλόγες.

Σφραγισμένες επιταγές, διαμαρτυρημένα γραμμάτια, κατασχέσεις, διαταγές πληρωμής και κατηγορίες από το μισό ποινικό κώδικα.

- Τι δουλειά έκανες στη γη;

- Τραγούδια έγραφα.

- Τραγούδια έγραφες; Για στάσου, μια στιγμή. Εσύ έγραψες το: ΜΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΟΥΣΙΑ, ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΘΑΝΑΣΙΑ;

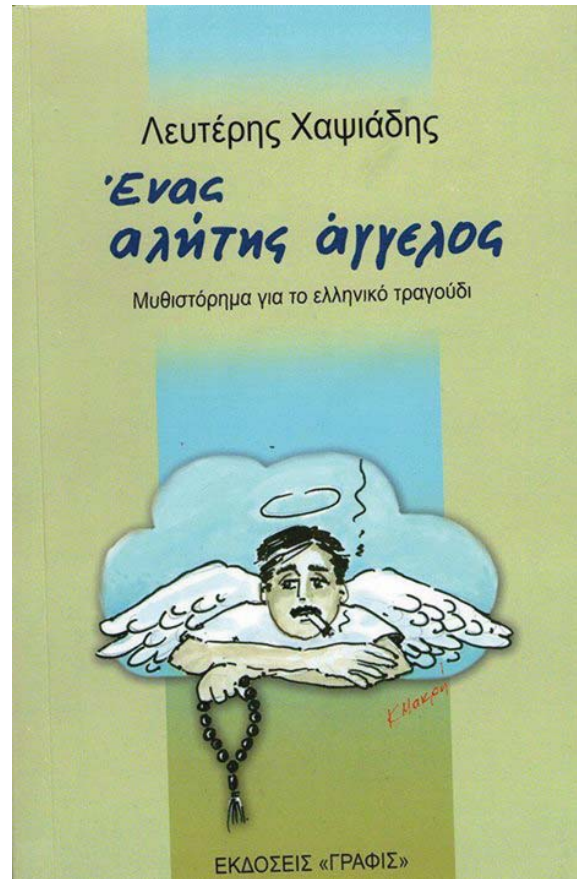
- Ναι, εγώ το έγραψα, είπε ο Λέλος τρέμοντας.

- Α! Όστε, να αρρωστήσει ο Άγιος Πέτρος να τη βγάλουμε και φέτος!!!»

Το παραπάνω απόσπασμα προέρχεται από το νέο βιβλίο του στιχουργού Λευτέρη Χαψιάδη, με τον τίτλο «Ένας αλήτης άγγελος», το οποίο αποτελεί τη δεύτερη συγγραφική του δουλειά, μετά το «Η ζωή μου τραγούδι, το τραγούδι ζωή».

Ήρωας του έργου είναι ο Λέλος Αθάνατος, ο οποίος δεν είναι άλλος παρά ο ίδιος ο συγγραφέας, σε «ένα υποθετικό ταξίδι του συγγραφέα στη ζωή και στο θάνατο», όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά στο οπισθόφυλλο. Πρόκειται για ένα «μυθιστόρημα για το ελληνικό τραγούδι» με ήρωες τους ίδιους τους ανθρώπους του ελληνικού τραγουδιού, γύρω από τον κεντρικό ήρωα, τον Αθάνατο.

Οι περισσότερες από τις περιγραφόμενες καταστάσεις είναι αυτοβιογραφικές, πολύ κοντά στην πραγματικότητα, διαποτισμένες όμως και με μυθοπλασία, σε αρμονικές δόσεις. Ο Λέλος ξεκίνησε από το ακριτικό χωριό του, στα ελληνοτουρκικά σύνορα, για να σπουδάσει Βιολογία στο Πανεπιστήμιο Πατρών. Επέλεξε την Πάτρα και όχι το κοντινότερο, ας πούμε, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, για να είναι κοντά

στην Αθήνα και στους ανθρώπους του τραγουδιού, τους οποίους ήθελε να γνωρίσει από κοντά. Κάτι που τελικά το κατάφερε με αποτέλεσμα να ακολουθήσει το δρόμο προς την καταξίωση, μέσα από πραγματικά αντίξοες συνθήκες, κάτι που αποδίδεται πολύ εύγλωττα μέσα στις σελίδες του μυθιστορήματός του.

Οι περιπέτειες του Λέλου, όμως, πέρα από την περιπλάνηση στα μονοπάτια του καλού ελληνικού τραγουδιού, είχαν να κάνουν και με τον ευρύτερο ελληνικό λαϊκό πολιτισμό και φυσικά και με την τέχνη του Καραγκιόζη. Ο Λευτέρης Χαψιάδης αφιερώνει ένα κομμάτι της διήγησής του και στον ξυπόλυτο λαϊκό μας ήρωα, γράφοντας τα εξής (σελ. 81-82):

«Ο Καραγκιόζης, όμως, ήταν αυτός που τους έκανε να γελάνε πολύ. Αγαπημένοι τους ήρωες, ο Καραγκιόζης και τα τρία παιδιά του, ο Κοπρίτης, το Κολλητήρι και ο Μπυριγκόγκος. Ρωτούσε ο Καραγκιόζης το Κολλητήρι, το έξυπνο παιδί του:

- Για πες μου, Κολλητήρι, έχουμε μια ντομάτα και την κόβουμε σε τέσσερα κομμάτια. Ποια πράξη της αριθμητικής κάνουμε;

- Κάνουμε διαίρεση, μπαμπά μου.

- Μπράβο, παιδί μου Κολλητήρι, έλεγε ο Καραγκιόζης.

- Ρώτα με και μένα τέτοια εύκολα.

Ρώτα με κι εμένα... παρακαλούσε ο Κοπρίτης, ο μπούφος.

- Πες μου, Κοπρίτη. Έχουμε μια ντομάτα και την κόβουμε σε οχτώ κομμάτια. Τι πράξη κάνουμε;

- Ντοματοσαλάτα! απαντούσε ο Κοπρίτης κι έσκαγε ο κόσμος στα γέλια. Ο μικρός, ο Μπυριγκόγκος, σπάνια ρωτούσε κάτι. Αυτός συνέχεια πεινούσε.

Άλλοι αγαπημένοι τους ήρωες του Θεάτρου Σκιών ήταν ο Σταύρακας, ο μάγκας, και ο Μπαρμπαγιώργος, ο βλάχος

και θείος του Καραγκιόζη. Δεν γουστάρizαν καθόλου και οι δυο τους τον Χατζηναβάτη, τον προσκυνημένο, το μαλαγάνα. Όταν, δε, ο Καραγκιόζης του έριχνε σφαλιάρες για κάποια ρουφιανιά που έκανε, ο Λέλος που ήταν αθυρόστομος, φώναζε δυνατά:

- Βάρα τον κι άλλο τον πούστη!»

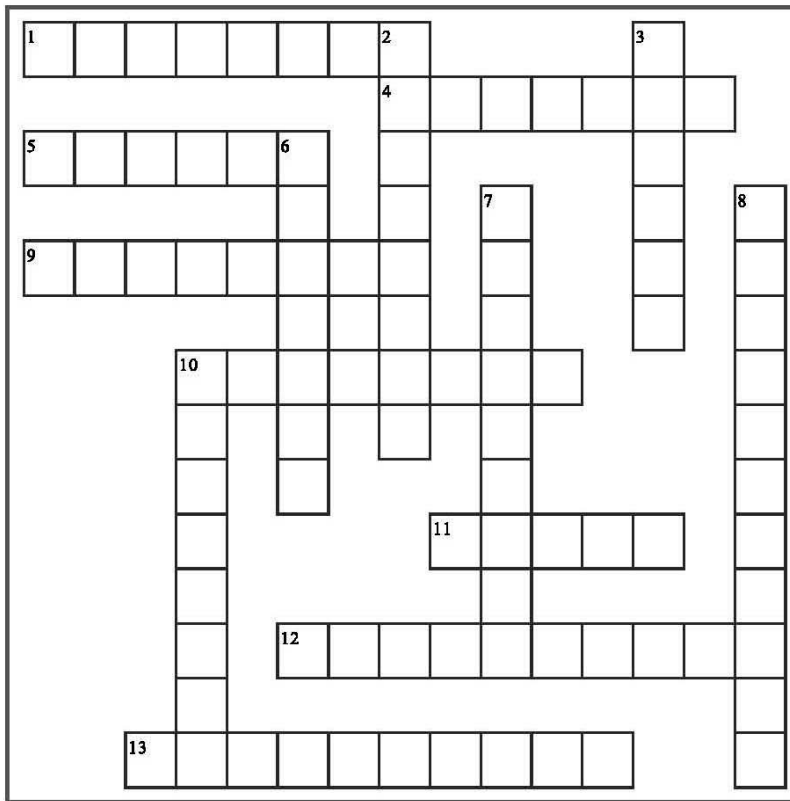
Πρόκειται για ένα μυθιστόρημα πρωτότυπο, ως προς τη σύλληψη και το περιεχόμενο, γλαφυρό και ευχάριστο. Διαβάζεται με γοργό ρυθμό, ο λόγος του ρέει αβίαστα και είναι άλλοτε συγκινητικό και άλλοτε αστείο, με σωστές δόσεις και ως προς το δάκρον αλλά και ως προς το γέλιο. Έχει πολλές αναφορές στη σύγχρονη ιστορία της χώρας μας και κυρίως στην ιστορία του καλού ελληνικού τραγουδιού, το οποίο ο Λέλος τόλμησε να προσεγγίσει, εμβαθύνοντας και αποτελώντας τελικά ένα αναπόσπαστο κομμάτι του. Όταν συνάντησα τον κ. Χαψιάδη, στην Κοζάνη, στο φιλολογικό μνημόσυνο του γιατρού Χρήστου Αντωνιάδη, στις 20 Αυγούστου 2013, του εξομολογήθηκα ότι με συγκίνησε ιδιαίτερα η τόλμη του να κατέβει στην τότε Πάτρα, για να γνωρίσει από κοντά τους ανθρώπους και τους συντελεστές του καλού ελληνικού τραγουδιού, κάτι που το κατάφερε και με το παραπάνω. Κάπως έτσι κι εγώ, πολλά χρόνια αργότερα, είχα κατεβεί από τη μακρινή Μακεδονία στην Πάτρα, για να γνωρίσω από κοντά τους πατρινοὺς και γενικότερα τους νοτιοελλαδίτες καραγκιοζοπαίχτες, όπως τον Γιάνναρο Μουρελάτο, για τον οποίο γράφει ο Λέλος στο κεφάλαιο περί των φοιτητικών του χρόνων στην πόλη της Πάτρας (σελ. 73):

«Υπήρχε και Καραγκιόζης, στα διαλείμματα, με τον ξακουστό καραγκιοζοπαίχτη Γιάνναρο. Ο λαϊκός πολιτισμός κόντρα στη κούνια».

«Μία είναι η ουσία»: Αξίζει να το διαβάσετε ανεπιφύλακτα, ιδίως αν αγαπάτε το καλό ελληνικό τραγούδι, πλάι στο οποίο συμπορεύεται πάντα και ο Καραγκιόζης!

Θωμάς Αθ. Αγραφιώτης

Καραγκιοζο-σταυρόλεξο

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

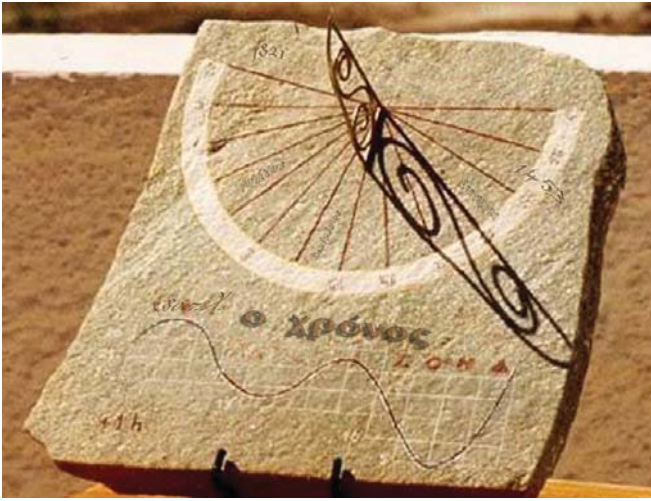
1. Μεσουράνησε στο Λουτράκι
4. Συγγραφέας: "Οι βαλκανικές διαστάσεις του Καραγκιόζη"
5. Μεγάλος Πειραιώτης καραγκιοζοπαίχτης
9. Αντί για λάμπες
10. Συγγραφέας "Ο ήχος του Καραγκιόζη"
11. Καραγκιοζομάννα
12. Είναι τρία
13. Είναι το Σωματείο

ΚΑΘΕΤΑ

2. Καραγκιοζοπαίχτης που έπαιξε και στην Επίδαυρο
3. Ηθοποιός και τραγουδιστής του Καραγκιόζη, στον μπερντέ του Σ. Σπαθάρη (Υποκοριστικό)
6. Με αυτό τον χορό αρχίζει
7. Οικογένεια τραγουδιστών
8. Η τέχνη από στόμα σε στόμα
10. Του Μπαρμπαγιώργου ήχοι

Γίνε τακτικός συνεργάτης του περιοδικού «Ο Καραγκιόζης μας»

- Έχεις την ικανότητα να γράφεις;
- Φτιάχνεις σκιτσάκια; Σταυρόλεξα;
- Στείλε τα στο e-mail του Πανελλήνιου Σωματείου Θεάτρου Σκιών: somateiokaragkiozh@gmail.com

1 Σεπτεμβρίου:

- 1939: Η Γερμανία επιτίθεται στην Πολωνία, ξεκινώντας το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.
-

2 Σεπτεμβρίου:

- 1877: Πέθανε ο Κωνσταντίνος Κανάρης, αγωνιστής της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, πολιτικός και πρωθυπουργός.
  - 1901: Γεννήθηκε ο Ανδρέας Εμπειρίκος, ποιητής και εισηγητής του υπερρεαλισμού στην Ελλάδα.
  - 1984: Πέθανε ο ηθοποιός Μάνος Κατράκης.
-

3 Σεπτεμβρίου:

- 1843: Ο βασιλιάς Όθωνας αναγκάζεται να παραχωρήσει το πρώτο Ελληνικό Σύνταγμα ύστερα από εξέγερση (η συγκέντρωση έγινε στην πλατεία Συντάγματος).
  - 1974: Ιδρύθηκε το Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα.
  - 1983: Πέθανε η ηθοποιός Έλλη Λαμπέτη.
  - 2004: Πέθανε ο λογοτέχνης Ηλίας Πετρόπουλος, συγγραφέας (μεταξύ των άλλων) και του βιβλίου «Υπόκοσμος και Καραγκιόζης».
-

4 Σεπτεμβρίου:

- 1958: Η ελληνική αστυνομία ανακοινώνει πως οι τέντι-μπόις θα κουρεύονται με την «ψιλή».
  - 1978: Ο Γεώργιος Ράλλης είναι ο πρώτος Έλληνας υπουργός (Εξωτερικών) που γίνεται επίσημα δεκτός στη Σοβιετική Ένωση.
-

5 Σεπτεμβρίου:

- 1914: Α' Παγκόσμιος Πόλεμος.
  - 1972: Κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων, Άραβες τρομοκράτες του κινήματος «Μαύρος Σεπτέμβρης» επιτίθενται στο Ολυμπιακό Χωριό, σκοτώνοντας δύο μέλη της ισραηλινής ολυμπιακής ομάδας. Αργότερα, εννιά ισραηλινοί, πέντε τρομοκράτες και ένας δυτικογερμανός αστυνομικός σκοτώνονται στις συγκρούσεις που έγιναν στο αεροδρόμιο του Μονάχου.
  - 1997: Ο πρόεδρος της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, Χουάν Αντόνιο Σάμαρανκ, ανακοινώνει πως η Αθήνα επιλέχθηκε να διοργανώσει τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004.
  - 2002: Παραδίδεται στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αττικής ο Δημήτριος Κουφοντίνας, ο οποίος ήταν συνεργός στην τρομοκρατική οργάνωση «17 Νοέμβρη».
-

6 Σεπτεμβρίου:

• 1955: «Σεπτεμβριανά»: Τουρκικός όχλος προκαλεί βίαια επεισόδια κατά των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης.

---

7 Σεπτεμβρίου:

• 1999: Ισχυρός σεισμός έντασης 5,9 της κλίμακας ρίχτερ στην Αθήνα, προκαλεί πτώσεις κτιρίων στο Μενίδι και κατάρρευση της Βιομηχανίας Ρικομέξ με 39 νεκρούς.

---

8 Σεπτεμβρίου:

• Διεθνής Ημέρα για την Εξάλειψη του Αναλφαβητισμού (ΟΗΕ).
• 1822: Ναυμαχία των Σπετσών.
• 1944: Εκτελείται από τους Γερμανούς η Λέλα Καραγιάννη, αρχηγός της αντιστασιακής οργάνωσης “Μπουμπουλίνα”.

---

9 Σεπτεμβρίου:

• 1922: Μετά την καταστροφή, η Σμύρνη παραδίδεται στους Τούρκους.
• 1926: Εκδηλώνεται στην Αθήνα το κίνημα του Κονδύλη με 300 νεκρούς.
• 1941: Ιδρύεται η αντιστασιακή οργάνωση ΕΔΕΣ υπό τον Ναπολέοντα Ζέρβα.

---

10 Σεπτεμβρίου:

• 1925: Υπογράφεται και δημοσιεύεται το πρώτο Σύνταγμα της Ελληνικής Δημοκρατίας (αβασίλευτης), που τίθεται αμέσως σε ισχύ.

---

11 Σεπτεμβρίου:

• 1973: Στρατιωτικό πραξικόπημα στην Χιλή, υπό τον Αουγκούστο Πινοσέτ, ανατρέπει την κυβέρνηση του προέδρου Σαλβαδόρ Αλιέντε.
• 2001: Επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001: Τρομοκράτες καταλαμβάνουν αεροσκάφη και τα συντρίβουν στο Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου και στο Πεντάγωνο.

---

12 Σεπτεμβρίου:

• 1829: Μάχη και μεγάλη νίκη των Ελλήνων στο στενό της Πέτρας (μεταξύ Θηβών και Λιβαδειάς). Αυτή ήταν και η τελευταία μάχη κατά την Επανάσταση του 1821.
• 1980: Στρατιωτικό πραξικόπημα στην Τουρκία υπό την ηγεσία του στρατηγού Κενάν Εβρέν.

---

13 Σεπτεμβρίου:

• 1791: Γαλλική Επανάσταση: Ο Λουδοβίκος ΙΣΤ΄ υπογράφει το πρώτο Σύνταγμα της Γαλλίας.
• 1940: Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος: Η Ιταλία εισβάλλει στην Αίγυπτο.

---

14 Σεπτεμβρίου:

• 2001: Πεθαίνει ο Στέλιος Καζαντζίδης.

---

15 Σεπτεμβρίου:

• 1989: Κατατίθεται στη Βουλή το πόρισμα της προανακριτικής επιτροπής για το σκάνδαλο Κοσκωτά.

---

16 Σεπτεμβρίου:

• 1848: Καταργείται η δουλεία σε όλα τα γαλλικά εδάφη.

- 1922: Στην Ελλάδα, για πρώτη φορά στα χρονικά, σχηματίζεται κυβέρνηση που διαρκεί λιγότερο από 24 ώρες (Πρωθυπουργός για μία ημέρα διορίζεται ο Αναστάσιος Χαραλάμπης και σε λίγες ώρες σχηματίζεται νέα κυβέρνηση, με Πρωθυπουργό τον Σωτήριο Κροκιδά).
- 1978: Η Ελλάδα νομιμοποιεί τις αμβλώσεις μέχρι τον 5ο μήνα.
- 1987: Υπογράφεται, στο Μόντρεαλ του Καναδά, το Πρωτόκολλο του Μόντρεαλ για την απαγόρευση της χρήσης των ουσιών που καταστρέφουν το στρώμα του όζοντος.
- 2007: Ελληνικές βουλευτικές εκλογές 2007.

---

17 Σεπτεμβρίου:

- 1939: Β' Παγκόσμιος Πόλεμος: Η ΕΣΣΔ εισβάλλει στην ανατολική Πολωνία.
- 1976: Η NASA παρουσιάζει το πρώτο διαστημικό λεωφορείο, το δοκιμαστικό «Έντερπράιζ».

---

18 Σεπτεμβρίου:

- 479 π.Χ.: Στη Ναυμαχία της Μυκάλης, οι Έλληνες κατανικούν τους Πέρσες.
- 1502: Φτάνει στην Κόστα Ρίκα, ο Χριστόφορος Κολόμβος, στο τέταρτο και τελευταίο ταξίδι του.
- 1834: Η Αθήνα ονομάζεται Πρωτεύουσα του Ελληνικού Κράτους.
- 1943: Σφαγή 9.600 Ιταλών από τους Ναζί στην Κεφαλονιά (μόνο 40 κατάφεραν να γλιτώσουν).

---

19 Σεπτεμβρίου:

- 1940: Ανακαλύπτεται ελληνική προϊστορική λιμναία πόλη, αναγόμενη σε εποχή παλιότερη του 2000 π.Χ., στη λίμνη της Καστοριάς.
- 1970: Κραυγάζοντας: “Ζήτω η Ελεύθερη Ελλάδα”, ο φοιτητής Κώστας Γεωργιάκης αυτοπυρπολείται στην Γένοβα της Ιταλίας, σε ένδειξη διαμαρτυρίας για το στρατιωτικό καθεστώς στην Ελλάδα.

---

20 Σεπτεμβρίου:

- 1519: Αρχίζει το ταξίδι γύρω από τον κόσμο από τον Φερδινάνδο Μαγγελάνο.
- 1989: Παραπομπή από τη Βουλή στο Ειδικό Δικαστήριο των Α. Παπανδρέου, Θ. Τόμπρα και Κ. Τσίμα, ως υπευθύνων για το σκάνδαλο των τηλεφωνικών υποκλοπών.

---

21 Σεπτεμβρίου: Φθινοπωρινή ισημερία για το βόρειο ημισφαίριο.

- 1792: Γαλλική Επανάσταση: Η Εθνική Συνέλευση (Convention Nationale), η οποία είχε αναδειχθεί με καθολική ψηφοφορία, κατάργησε τη μοναρχία. Ο Λουδοβίκος ΙΣΤ΄ και η οικογένειά του φυλακίστηκαν.

---

22 Σεπτεμβρίου:

- 1791: Γεννιέται ο Μάικλ Φαραντέι, Άγγλος επιστήμονας με σημαντική συμβολή στην εξέλιξη του ηλεκτρομαγνητισμού και της ηλεκτροχημείας.
- 1908: Αναγνωρίζεται η ανεξαρτησία της Βουλγαρίας.

---

23 Σεπτεμβρίου:

- 1821: Γίνεται η Άλωση της Τριπολιτσάς, κατά την Ελληνική Επανάσταση του 1821.
- 1846: Ανακαλύπτεται ο πλανήτης Ποσειδώνας, από τον Γερμανό Γιόχαν Γκάλε.

---

24 Σεπτεμβρίου:

- 622: Ολοκληρώνεται η φυγή του Μωάμεθ από την Μέκκα στην Μεδίνα («Εγίρα»).
- 1493: Ο Χριστόφορος Κολόμβος αναχωρεί για το δεύτερο ταξίδι του στον Νέο Κόσμο.
- 1828: Ο Ιωάννης Καποδίστριας οργανώνει τα ταχυδρομεία στην Ελλάδα.
- 1852: Παρουσιάζεται σε πτήση, από το Παρίσι στην Τραπ, το πρώτο αερόπλοιο από τον Ανρί

Γκιφάρ.

- 1908: Κηρύσσεται η Ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα.
- 1927: Ιδρύεται αυτόνομος οργανισμός διοίκησης του Λιμένα Πειραιώς, ο γνωστός ΟΛΠ.

---

25 Σεπτεμβρίου:

- 1906: Γέννηση του Ντιμίτρι Σοστακόβιτς, Ρώσου συνθέτη.
- 1493: Ο Χριστόφορος Κολόμβος ξεκινά για την τρίτη του αποστολή.
- 1828: Κατάληψη της Μεθώνης από το γαλλικό στρατό.
- 1996: Ορκίζεται ο πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης και τα μέλη του νέου υπουργικού συμβουλίου, ενώπιον του Προέδρου της Δημοκρατίας Κωστή Στεφανόπουλου.

---

26 Σεπτεμβρίου:

- Ευρωπαϊκή Ημέρα Γλωσσών (Συμβούλιο της Ευρώπης και Ευρωπαϊκή Ένωση).
- 1580: Ο Σερ Φράνσις Ντρέικ πραγματοποιεί τον περίπλου της Γης.
- 1687: Μερική καταστροφή του Παρθενώνα από βόμβα των Ενετών που πολιορκούσαν την Ακρόπολη.
- 1887: Ο Εμίλ Μπερλίνερ πατεντάρει το γραμμόφωνο.
- 2000: Το επιβατηγό πλοίο Εξπρές Σάμινα προσαράζει στις βραχονησίδες Πόρτες της Πάρου και βυθίζεται με απολογισμό 79 νεκρούς. Διασώζονται περισσότερα από 400 άτομα.
- 2002: Στο πρώτο κρούσμα της νόσου των τρελών αγελάδων στη χώρα, πεθαίνει μια γυναίκα στην Ιταλία.

---

27 Σεπτεμβρίου:

- 1825: Τίθεται σε λειτουργία η πρώτη ατμομηχανή που μεταφέρει τακτικά επιβάτες και φορτίο, από την εταιρεία του Στέφενσον, Stockton & Darlington, στην Αγγλία.
- 1831 (π. ημ.): Δολοφονείται, στο Ναύπλιο, ο πρώτος Κυβερνήτης της Ελλάδας Ιωάννης Καποδίστριας.
- 1944: Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, σοβιετικά και γιουγκοσλαβικά στρατεύματα εισβάλλουν στην Γερμανία.
- 1991: Επιστήμονες ανακαλύπτουν νέα τρύπα στο στρώμα του όζοντος πάνω από την Ανταρκτική.
- 2003: Η πρώτη ευρωπαϊκή αποστολή στο Φεγγάρι είναι γεγονός με την εκτόξευση του πυραύλου Ariane-5.

---

28 Σεπτεμβρίου:

- 1538: Ναυμαχία της Πρέβεζας. Ήττα των Ισπανών από τον οθωμανικό στόλο υπό τον Χαϊρεντίν Μπαρμπαρόσα.

---

29 Σεπτεμβρίου:

- 1916: Ο συμμαχικός στόλος καταπλέει στην Σαλαμίνα και απειλεί την Αθήνα.

---

30 Σεπτεμβρίου:

- 1452: Εκδίδεται το πρώτο βιβλίο, η Βίβλος του Γουτεμβέργιου.
- 1876: Επί κυβέρνησης του Αλέξανδρου Κουμουνδούρου, δόθηκε η κυβερνητική έγκριση για τη σύσταση του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών.
- 1877: Ιδρύεται ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός.
- 1954: Επισημοποιείται το πρώτο πυρηνικό υποβρύχιο στον κόσμο, ο «Ναυτίλος» στις ΗΠΑ (καθελκύστηκε στις 17 Ιανουαρίου 1954).

Από τη «Βικιπαίδεια»

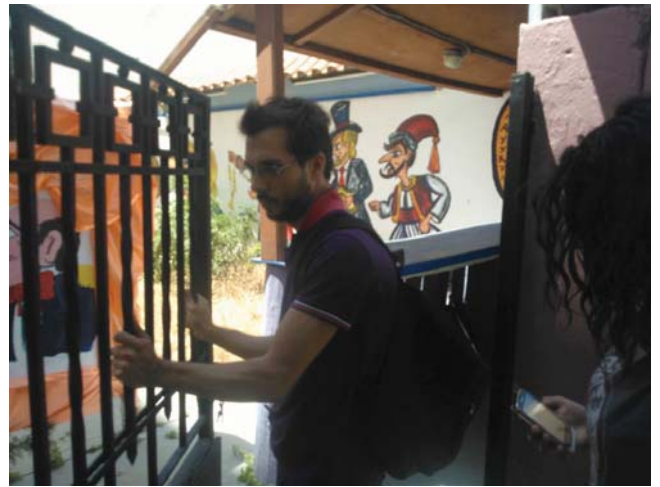
Άνοιξε και φέτος το «Λουτράκι»

Στο Λουτράκι, στην πόλη που μεσουρανούσε το άστρο του μεγάλου καραγκιοζοπαίχτη Κωνσταντίνου Νταμαδάκη ή Καρεκλά, στα τέλη της δεκαετίας του '50.

Αργότερα, ο Διονύσης Λέντερης, για μια περίπου δεκαετία, ξαναζωντάνεψε τον Καραγκιόζη σε χώρο του Δήμου, κοντά στην παραλία. Με το θάνατο του Λέντερη, τη σκυτάλη ανέλαβε ο Τάκης Παλαιοθόδωρος, ο οποίος με τις παραστάσεις του και τις περίφημες ρεκλάμες του, δημιούργησε ένα νέο ύφος.

Οι δημοτικοί άρχοντες, όμως, που πέρασαν από το Λουτράκι, δεν έβλεπαν όλοι με το ίδιο μάτι την ελληνική παραδοσιακή λαϊκή τέχνη.

Πολλές φορές, παρέδωσαν το χώρο σε ασχέτους και κακότεχνους, παρά τις παρατηρήσεις και παραινήσεις του Σωματείου μας.

Μέχρι που εμφανίστηκαν οι άξιοι νέοι καραγκιοζοπαίχτες, **Τάσος Γεωργίου** και **Χάρης Μπιλλίνης**, που το αναζωογόνησαν. Πάλι, οι ανεγκέφαλοι του Δήμου το παρέδωσαν πέρσι σε άσχετο και ευτυχώς φέτος επανήλθαν ο Τάσος και ο Χάρης, οι οποίοι σε συνεργασία έδωσαν τον καλύτερό τους εαυτό και πάλι στο κοινό του Λουτρακίου (παραθεριστές και ντόπιους).

Ας ευχηθούμε και του χρόνου, χωρίς πρόσθετα εμπόδια!

Πληρώστε τις συνδρομές σας!

Μπορείτε και τώρα με κατάθεση στον λογαριασμό του Σωματείου μας, τράπεζα Eurobank, αριθμός λογαριασμού:

0026.0062.17.0200632294

IBAN: GR0802600620000170200632294

ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΚΙΩΝ «ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΣΠΑΘΑΡΗΣ»

ΣΠΑΘΑΡΕΙΑ 2013

4 έως 8

14^ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΚΙΩΝ

Σεπτεμβρίου

Ώρα 20:00

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

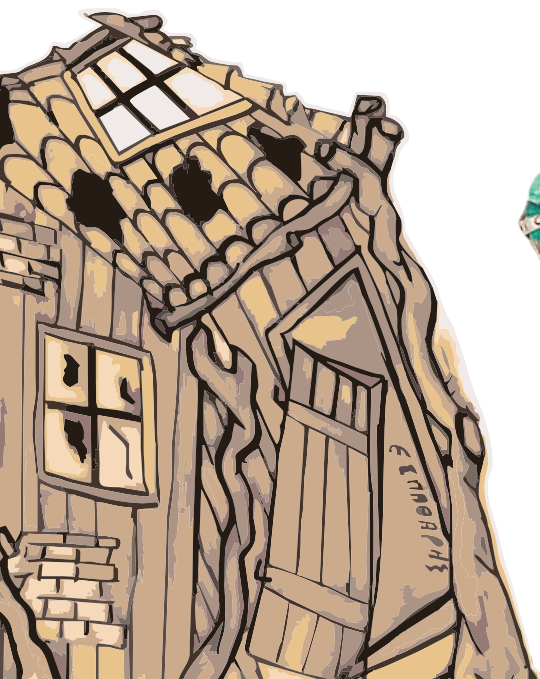

Δήμος Αμαρουσίου

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Ο Δήμαρχος Αμαρουσίου, **κ. Γιώργος Πατούλης** και το Μουσείο Θεάτρου Σκιών «Ευγένιος Σπαθάρης», έχουν την τιμή να σας προσκαλέσουν στα «**Σπαθάρεια 2013**» που διοργανώνονται από τις **4 μέχρι και τις 8 Σεπτεμβρίου, ώρα 19:30.**

Το **14^ο Φεστιβάλ Θεάτρου Σκιών** θα πραγματοποιηθεί στον αύλειο χώρο της νέας έδρας του Μουσείου, (Οδός Βορείου Ηπείρου 27 & Μεσογειών – Κοκκινιά Αμαρουσίου) και το φετινό του πρόγραμμα μας δίνει την ευκαιρία να απολαύσουμε τις ξεκαρδιστικές περιπέτειες του λαϊκού μας ήρωα Καραγκιόζη, με πέντε παραδοσιακές παραστάσεις από αξιόλογους καλλιτέχνες του είδους.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Τετάρτη 4/9 – ώρα 19:30

ΕΝΑΡΞΗ ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΔΗΜΑΡΧΟΥ κ. ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΟΥΛΗ

Ώρα 20:00

Παράσταση θεάτρου σκιών από τον Άθω Δανέλλη με τίτλο:
«Ο Καραγκιόζης και το φάντασμα»

Πέμπτη 5/9 – ώρα 20:00

Παράσταση θεάτρου σκιών από τον Τάσο Γεωργίου με τίτλο:
«Το Πανηγύρι του Καραγκιόζη»

Παρασκευή 6/9 – ώρα 20:00

Παράσταση θεάτρου σκιών από τον Χάρη Μπιλλίνη με τίτλο:
«Ο Καραγκιόζης στη φωλιά του γορίλλα»

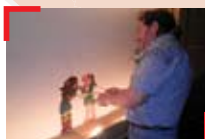
Σάββατο 7/9 – ώρα 20:00

Παράσταση θεάτρου σκιών από τον Ηλία Καρελλά με τίτλο:
«Ο Θρίαμβος του Καραγκιόζη»

Κυριακή 8/9 – ώρα 20:00

Παράσταση θεάτρου σκιών από τον Γιάννη Νταγιάκο με τίτλο:
«Οι αρραβόνες του Καραγκιόζη»

«ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΦΙΓΟΥΡΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΚΙΩΝ»

Ο Καραγκιόζης: Είναι ο ιδανικός τύπος του φτωχού Έλληνα, του τόσο φτωχού που έχει πια απαρνηθεί κάθε ιδιωτική φροντίδα κι έχει εξυψωθεί σε εύθυμη φιλοσοφική θεώρηση της ζωής. Είναι αγαθός, σκληρός καμμιά φορά στ'αστεία του, αλλά καλόκαρδος στο βάθος. Γεμάτος τεμπελιά και αισιοδοξία, αλλά και γεμάτος διάθεση ν'ανακατεύεται σε όλα. Τον ενδιαφέρει κάθε τι που γίνεται γύρω του, όλους τους πειράζει και τους κοροϊδεύει και προ πάντων τον ίδιο τον εαυτό του. Το χέρι του είναι εξαιρετικά ευκίνητο και υπερβολικά μακρύ, για σκηνικούς λόγους, για να μπορεί να ξύνει την πλάτη του και το κεφάλι του ή για να χειρονομεί. Επίσης έχει συμβολική σημασία γιατί εκπροσωπεί το έξυπνο πνεύμα του. Καρπαζώνει προθυμότατα, δέρνει αλλά και δέρνεται. Είναι ευφυολόγος, ετοιμόλογος και αστείος, ποτέ όμως γελοίος. Δεν είναι ταπεινός, ούτε όταν δέρνεται. Το δέχεται κι αυτό σαν μια κακοτυχία του και σαν συνέπεια της κακοκεφαλιάς του, με την ίδια εύθυμη εγκαρτέρηση και το ίδιο ειρωνικό του κέφι.

Αγλαΐα: Η γυναίκα του Καραγκιόζη. Εκπροσωπεί τον χαρακτήρα της φτωχής Ελληνίδας νοικοκυράς που προσπαθεί να βοηθήσει την οικογένειά της δουλεύοντας σε ευκατάστατες οικογένειες.

Τα Κολλητήρια: Ο Κολλητήρης, ο Κοπρίτης και ο Μιρικόγκος. Από τους τρεις αυτούς γιους του Καραγκιόζη, τον πιο ενεργό ρόλο έχει ο Κολλητήρης που πλάστηκε από τον Δημήτρη Σαρδούνη, - γνωστός ως «Μίμαρος» και ένας από τους μεγαλύτερους Έλληνες καραγκιοζοπαίχτες - κατ' εικόνα και ομοίωση του πατέρα του. Του μοιάζει στο πρόσωπο, στους τρόπους και στον χαρακτήρα. Είναι και αυτός παμπόνηρος, παίρνει μέρος στις ανδραγαθίες του πατέρα του αλλά οι εμφανίσεις του στο μπερντέ είναι σύντομες, αμέριμνες και χαρούμενες.

Βεζυροπούλα: Είναι η κόρη του Πασά. Καλομαθημένη, και δείχνει να σέβεται τον πατέρα της, ωστόσο, καταφέρνει πάντα να πετυχαίνει αυτό που επιδιώκει.

Ο Χατζηαβάτης: Ο τύπος του ραγιά που ζει ακόμα με την ανάμνηση της τουρκοκρατίας. Παμπόνηρος, ανήσυχος για όλα, αδύνατος, δειλός, κόλακας και γαλίφος, κυρίως απέναντι στους ισχυρούς. Προσποιείται τον μισοκακόμοιρο ενώ ο νους του δουλεύει και ειδικά στις βρωμοδουλειές. Από την άλλη πλευρά, εκπροσωπεί τον τύπο του βιοπαλαιστή αστού. Το επάγγελμά του είναι τελάλης, μεσίτης και ταχυδρόμος που εκτελεί παραγγελίες του μπέη και του πασά.

Ωστόσο είναι ευγενικός, αξιοπρεπής και αξιόπιστος. Οικογενειάρχης, αν και δεν παρουσιάζεται αυτό ποτέ στη σκηνή, είναι πιο μορφωμένος κοινωνικά από τον Καραγκιόζη και γνωρίζοντας καλύτερα τον κόσμο προσπαθεί πάντα να διορθώνει τον φίλο του ή να τον δασκαλεύει.

Ο Μπέης: Αντιπροσωπεύει τον εύπορο αστό και γενικά τον άνθρωπο της ανώτερης κοινωνικής τάξης. Είναι καλός οικογενειάρχης, ηθικός και συνήθως δίνει παραγγελίες στον Χατζηαβάτη για διάφορες υποθέσεις του, χρησιμοποιώντας τον σαν τελάλη ή μεσίτη και ξεκινώντας μ'αυτόν τον τρόπο την πλοκή της υπόθεσης.

Ο Διονύσιος: Σατυρίζει τον τύπο του ξεπεσμένου αριστοκράτη από την Ζάκυνθο ή απλά του φαντασιόπληκτου ζακυνθινού που πιστεύει πως κατάγεται από αρχοντική και πλούσια οικογένεια. Είναι όμως αξιοπρεπής, πολιτισμένος, αγαθός, ομιλητικός και εξαιρετικά γρήγορος στην ομιλία του όπως και οι συντοπίτες του. Είναι καλοντυμένος, φορά ψηλό καπέλο και παρασύρεται εύκολα στις κατεργαριές του φίλου του, Καραγκιόζη.

Ο Εβραίος: Το όνομά του είναι Σολομών ή Σολωμός, όπως τον αποκαλεί ο Καραγκιόζης. Είναι χαρκτήρας εμπόρου της πόλης και συγκεκριμένα της Θεσσαλονίκης, αρκετά πλούσιος, πολύ τσιγγούνης, πονηρός και δειλός. Σαν φιγούρα είναι πολύ ευχάριστη γιατί είναι δεμένος σε δυο μεριές και όταν χορεύει κουνιέται η μέση και το κεφάλι του σαν να είναι "ξεβιδωμένος", με αποτέλεσμα να γελάνε οι θεατές.

Ο Μορφονιός: Ονομάζεται Ζαχαρίας, είναι νάνος με πελώριο κεφάλι και μακριά μύτη γι'αυτό μιλάει και μ'αυτή. Είναι καλοαναθρεμμένος και πολύ λιγόνυχος, έτσι, όταν τον φοβερίζει ο Καραγκιόζης λιποθυμάει.

Μπαρμπα - Γιώργος: Εκπροσωπεί τον βουνίσιο έλληνα, τον γνήσιο ρουμελιώτη που ο χαρακτήρας του παρέμεινε αδιάφθορος μέσα στο πέρασμα του χρόνου. Είναι τύπος αγαθός, ηθικός και δυνατός. Καμαρώνει που είναι θείος του Καραγκιόζη και γι'αυτό του προσφέρει στοργικά την προστασία του.

Ο Μέγας Αλέξανδρος: Από τη γνωστή μας παράσταση του θεάτρου σκιών, «Ο Μέγας Αλέξανδρος και το καταραμένο φίδι». Εκπροσωπεί τον ήρωα που είναι συγχρόνως εξαιρετικά όμορφος, ευγενής και ιππότης. Για το λαό μας θεωρείται το σύμβολο του ελληνισμού.

Ο Σταύρακας: Ντυμένος κουτσαβάκινα, ο Σταύρακας, έχει θεωρία παλληκαρά αλλά συνέχεια τρώει ξύλο. Είναι ψεύτης, καυχησιάρης και ονομάζεται Σταυράκης Τζίμης από τον Περαία.

Ο Πασάς: Είναι ο εκπρόσωπος της τούρκικης εξουσίας και την επισημότητά του την εκδηλώνει με το σοβαρό, αυστηρό ύφος του και με τον στόμφο της ομιλίας του. Είναι επιβλητικός, με πλούσιο ντύσιμο και δεν τραγουδάει ποτέ όπως τα άλλα πρόσωπα του θιάσου επειδή θεωρείται αξιосέβαστος.

Ο Βεληγκέκας: Αντιπροσωπεύει την εκτελεστική εξουσία της δημόσιας τάξης. Είναι τουρκαλβανός στην καταγωγή, κουτός, απολίτιστος, λιγόλογος και μιλά άσχημα τα ελληνικά με ανάμικτες αρβανίτικες και τούρκικες εκφράσεις.

Δήμος Αμαρουσίου

ΜΟΥΣΕΙΟ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΚΙΩΝ «ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΣΠΑΘΑΡΗΣ»

Οδός Βορείου Ηπείρου 27 & Μεσογείων – 15126 ΜΑΡΟΥΣΙ
Τηλ. 210 – 6127245, Fax: 210 – 6127253

e-mail: spathario@yahoo.gr
www.karagiozismuseum.gr